

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ВІТЧИЗНЯНОЇ
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ**

**Збірник наукових праць
Рівненського державного гуманітарного університету**

Випуск 34

Рівне – 2022

УДК 94(477) + 94 (100)
А 43
ББК 63.3 (4Укр)

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : Зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 34. Рівне: РДГУ, 2022. 162 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Постоловський Руслан – кандидат історичних наук, професор,
член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук (м.Рівне)

Відповідальний редактор:

Шеретюк Валерій – кандидат історичних наук, професор (м.Рівне)

Редакційна рада:

Давидюк Руслана – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

Жарна Криштоф – доктор хабілітований в галузі історії,
професор (м.Жешув,Республіка Польща)

Киридон Алла – доктор історичних наук, професор (м.Київ)

Троян Сергій – доктор історичних наук, професор (м.Київ)

Фісанов Володимир – доктор історичних наук, професор (м.Чернівці)

Члени редколегії:

Галуха Любов – кандидат історичних наук, професор (м. Рівне)

Жилюк Сергій – доктор історичних наук, професор (м.Остріг)

Майзнер Роберт – доктор хабілітований в галузі історії, професор (м.Ченстохова,
Республіка Польща)

Соммер Ханна – доктор гуманітарних наук в галузі соціології, професор (м.Жешув,
Республіка Польща)

Степанков Валерій – доктор історичних наук, професор (м.Кам'янець-Подільський)

Стоколос Надія – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

Чухліб Тарас – доктор історичних наук, провідний науковий співробітник (м.Київ)

Швецова-Водка Галина – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

Шеретюк Руслана – доктор історичних наук, професор (м.Рівне)

*Друкується за рішенням Вченої Ради Рівненського державного гуманітарного університету,
протокол № 10 від 24 листопада 2022 р.*

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової
інформації: Серія КВ №15857-4329Р**

ISSN 2519-1942

Адреса редакції: 33027, м. Рівне, вул. Пластова, 31,
факультет історії, політології та міжнародних відносин РДГУ,
isf_rdgu@ukr.net <http://fipmv.rv.ua/>
© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

- 3-ye, dopovnene i vypravlene. Niu-York–Kyiv–Lviv–Ostroh–Toronto, 2003. 496 s. ; il.
2. Liubomyr V. Atamanenko A. Ukrainske Istorychne Tovarystvo: sorok rokiv diialnosti (1965–2005). Vydannia z nahody Tretoho Mizhnarodnoho konhresu ukrainskykh istorykiv [Ukrainian Historical Society: forty years of activity (1965–2005). Publication on the occasion of the Third International Congress of Ukrainian Historians]. Niu-York; Ostroh: Vyd-vo Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia», 2006. 118 s.
3. Liubomyr V. Ukrainske Istorychne Tovarystvo: geneza i rannia diialnist» [Ukrainian Historical Society: genesis and early activity]. Ukrainskyi Istoryk. T. XXXII, ch. 1–4, 1995.
4. Verba I. Oleksandr Ohloblyn: Zhyttia i pratsia v Ukraini [Oleksandr Ogloblyn: Life and work in Ukraine]. K.: Instytut ukrainskoi arkheohrafii ta dzhereloznavstva im. M.S. Hrushevskoho NAN Ukrainy, 1999. 384 s.
5. Verba I.V. Ohloblyn Oleksandr Petrovych [Oleksandr Petrovych Ogloblin]. Entsyklopediia istorii Ukrainy: U 10 t. / Redkol.: V.A. Smolii (holova) ta in. K.: Nauk. dumka, 2010. T. 7.: Ml – O. 2010. S. 522–523.
6. Oleiko V. Oleksandr Ohloblyn [Oleksandr Ogloblin]. Nauk. zb. UVU. T.15. Miunkhen, 1992. S. 329–331.
7. Subtelnyi O. Oleksandr Petrovych Ohloblyn [Oleksandr Petrovych Ogloblin]. // 125 rokiv kyivskoi ukrainskoi akademichnoi tradytsii. Niu-York, 1993. S. 539–552.

УДК 331.522

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО СЕКТОРУ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Тетяна Опанасюк

Рівненський державний гуманітарний університет

Україна, 33028, м. Рівне, вул. Пластова, 31

e-mail: opanasiukta@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8836-4973>

У статті розглянуто основні соціальні проблеми молодіжного ринку праці. На основі аналізу й узагальнення статистичних даних та результатів соціологічних досліджень проаналізовано сучасні тенденції зайнятості та безробіття молоді. Досліджено дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили на молодіжному ринку праці. Розглянуто сприятливі чинники для працевлаштування молоді та труднощі, що трапляються на її шляху у процесі пошуку роботи.

У ході дослідження з'ясовано основні ознаки молодіжного сегменту ринку праці: несформованість професійних інтересів у молоді; дисбаланс попиту та пропозиції на молодіжну робочу силу; невідповідність рівня кваліфікації молодих спеціалістів вимогам роботодавців; низька оплата та незадовільні умови праці. Доведено, що високі показники молодіжного

безробіття негативно впливають не тільки на матеріальний стан та соціалізацію молоді, а й гальмують соціально-економічний розвиток країни. Запропоновано заходи щодо сприяння працевлаштуванню молоді та зниження рівня молодіжного безробіття.

Ключові слова: молодь, ринок праці, зайнятість, безробіття, попит та пропозиція робочої сили, досвід.

The socio-economic and political changes taking place today in Ukrainian society have led to an aggravation of the situation in the labor market and its youth segment. Youth employment and unemployment is one of the most urgent problems of the modern labor market, which requires a comprehensive analysis and the search for new approaches to its solution.

The article discusses the main social problems of the youth labor market. Based on the main analysis and generalization of statistical data and the results of sociological research, modern trends in youth employment and unemployment were analyzed. The imbalance between labor supply and demand in the youth labor market is studied. Favorable factors for youth employment and difficulties encountered in the process of job search are considered.

In the course of the study, the main characteristics of the youth segment of the labor market were clarified: lack of formation of professional interests among young people; imbalance of demand and supply for youth labor force; inconsistency of the qualification level of young specialists with the requirements of employers; low pay and unsatisfactory working conditions. It has been proven that high rates of youth unemployment negatively affect not only the material condition and socialization of young people, but also inhibit the country's socio-economic development. Measures to promote youth employment and reduce the level of youth unemployment are proposed.

Key words: youth, labor market, employment, unemployment, labor supply and demand, experience.

Важливою складовою ринкової економіки є ринок праці. Молодіжний ринок праці – сегмент ринку праці, на якому суб'єктами, що формують пропозицію робочої сили, виступають особи 14–35 років. Останні є найактивнішою частиною населення, яка становить майже 38% усього економічно активного населення України. Молодь – важливий ресурс як для ринку праці, так і для країни загалом, оскільки у майбутньому стане основою національного ринку праці.

Сьогодні ситуація на ринку праці надзвичайно складна та динамічна. Вона пов'язана з істотними змінами в економічному, політичному і соціальному житті країни. Зокрема, зміни призвели до трансформації внутрішнього ринку праці, що впливає на трудову діяльність людини та її соціально-економічне становище. Крім того, ситуація на ринку праці зазнала значних змін в умовах пандемії COVID-19, коли підприємства скорочували штат персоналу та багато потенційних робочих місць для молоді були закриті. Наведена тенденція потребує подальшого аналізу проблем молоді на ринку

праці та пошуку нових підходів щодо вирішення питань молодіжного безробіття.

Дослідженням питань ринку праці, зайнятості, безробіття та працевлаштування молоді, шляхів розвитку трудового потенціалу та підвищення ефективності професійного навчання кадрів займалися такі відомі зарубіжні та українські вчені, як, зокрема, У.Петті, А.Сміт, Д.Рікардо, А.Маршалл, Д.Акімов, Д.Богиня, Б.Генкін, О.Грішнова, Т.Заяць, Е.Лібанова, А.Колот, В.Онікієнко, В.Петюх, Г.Радіонова, А.Клочко, К.Олійник та інші. Водночас у сучасній літературі недостатньо уваги приділено комплексності та практичній спрямованості заходів усунення дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили на молодіжному ринку праці.

Метою статті є аналіз соціальних проблем молодіжного ринку праці та пошук дієвих шляхів щодо підвищення рівня зайнятості молоді на національному ринку праці.

Для досягнення цієї мети потрібно виконати наступні завдання:

- дослідити особливості зайнятості та безробіття молоді;
- проаналізувати дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили на молодіжному ринку праці;
- з'ясувати сучасні тенденції на молодіжному ринку праці.

В економічній науці розрізняють різноманітні сегменти ринку праці, залежно від ознак за якими вони класифікуються. Однією з таких ознак є віковий склад носіїв робочої сили. Саме за цією ознакою у загальному ринку праці виділяють молодіжний сегмент.

Молодь – це соціально-демографічна група, яка характеризується сукупністю вікових ознак, особливістю соціального стану та зумовлених певним набором соціально-психологічних якостей, які визначаються суспільним ладом, закономірностями соціалізації, вихованням в умовах певного суспільства. Зокрема, для молодих осіб характерним є недостатня сформованість ціннісних орієнтирів, кваліфікаційних навичок, соціальних і економічних ресурсів, відсутність життєвого досвіду, що збільшує ймовірність ризику прийняття нераціональних рішень у трудовій сфері. У той же час молодь, на відміну від населення старшого віку, більш сприйнятлива до змін, в більшій мірі соціально мобільна, здатна до професійного росту і спроможна здійснювати трудову діяльність у більш тривалій часовий період. Поряд з цим, молоді люди на ринку праці є найбільш вразливими і незахищеними. Тому питання молодіжної зайнятості знаходиться в фокусі уваги як розвинутих країн, так і країн, що розвиваються [5, с. 6].

З огляду на суспільно-соціальну диференціацію доцільно виділити 4 вікові групи молоді: 1) 14–17 років (вибір виду трудової діяльності або продовження навчання); 2) 18–24 роки (навчання у навчальних закладах та набуття професійних знань, вмінь і навичок); 3) 25–28 років (набуття професійної самостійності, економічної стабільності та долучення до процесу суспільного виробництва); 4) 29–35 років (розвиток професіоналізму).

Традиційно найнижчим є рівень економічної активності для молоді у віці 14–24 років, що пов'язано з її навчанням та малою кількістю конкурентних

переваг на ринку праці. Цю проблему посилює ще те, що в Україні не існує належного правового механізму, який би регулював умови переходу молоді на ринок праці та стимулював роботодавців працевлаштовувати таку молодь.

Із значними труднощами на ринку праці також зустрічаються й молоді люди 25–35 років. Серед головних проблем зайнятості молоді доцільно насамперед звернути увагу на відповідність отриманих спеціальностей випускниками професійних та вищих навчальних закладів потребам ринку праці в Україні.

Невідповідність отриманої освіти професії, за якою працевлаштоване зайняте населення в Україні, пояснюється такими факторами, як:

- пропозиція навчальними закладами професій, які не повною мірою відповідають потребам ринку праці як за кількістю, так і за фаховими знаннями;

- здобуття певними категоріями молоді освіти лише для отримання диплому про професійну або вищу освіту;

- неправильне формування у молоді уявлення про певні професії під час вступу, що після отримання відповідного рівня освіти приводить до розчарування у професії: незадовільний рівень оплати праці, специфіка роботи, неприйнятні соціально-психологічні умови, падіння престижу професії тощо [8, с. 718].

Однією із головних причин існуючої проблеми працевлаштування молоді є недостатній рівень практичного спрямування освіти – знання набувають реальної цінності тільки у випадку перетворення їх в навички, а це можливо досягти лише у разі практичного їх використання. Таким чином утворюється протиріччя: незважаючи на значну кількість молоді, яка потребує працевлаштування, роботодавцям важко знайти висококваліфікованих працівників, які відповідали б їх потребам [1, с. 115]. З огляду на зазначене, постає нагальна потреба у підвищенні ефективності системи професійної орієнтації, одночасної освітньої та практичної підготовки, орієнтації систем навчання та працевлаштування молоді із врахуванням потреб роботодавців.

Сучасна молодь обирає специфічні, характерні тільки для неї пріоритети професійного розвитку, дуже часто вона мало довіряє системі освіти, спираючись на власну думку. Вже багато років, не дивлячись на постійну роботу державних і публічних органів з інформування населення щодо актуальних на ринку праці професій, молодь все одно обирає професії, які є найбільш престижними, або ті, які дають можливість навчатися за рахунок бюджетних коштів, а не ті, що є затребуваними на ринку праці.

У 2017/2018 н.р. серед бакалаврів найбільш популярними були такі галузі знань, як: управління та адміністрування (14% від загальної кількості студентів), освіта/педагогіка (12,1%), право (10,1%), інформаційні технології (7,8%), соціальні та поведінкові науки (6,7%) [5, с. 20].

Рейтинг популярності за даними вступної компанії 2019 року практично не змінився. Найбільш популярними серед абітурієнтів були такі галузі знань: управління та адміністрування, інформаційні технології, гуманітарні науки, освіта/педагогіка, соціальні та поведінкові науки, право. При цьому найчастіше

подавалися заяви на такі спеціальності: право (7,5% поданих заяв), філологія (7,4%), менеджмент (5,9%), комп'ютерні науки (4,4%), середня освіта (4,3%), журналістика (3,5%) та економіка (3,3%).

За даними дослідження «Молодь України 2021» серед привабливих для молоді професій є бізнесмена, підприємця (приваблива для 39,9%), спеціаліста програмного забезпечення і комп'ютерної техніки (31,5%), менеджера, фахівця комерційної організації (22,6%), банківського працівника (20,5%), дизайнера (20,2%) та юриста (17%). Серед професій, що молодь оцінює як ті, що забезпечують успіх – професії бізнесмена та підприємця (вважається такою, що забезпечує успіх для 52,7% молоді), спеціаліста програмного забезпечення і комп'ютерної техніки (45,8%), юриста (27%) та банківського працівника (24,9%). Молоді чоловіки та жінки мають подібні вибори професій, що забезпечують успіх в житті, однак переважно різних професій, які є привабливими для молодих жінок (бухгалтерка або економістка, вчителька або викладачка, дизайнерка, кухарка, працівниця творчої професії – акторка, артистка, художниця тощо) та чоловіків (військовий) [6, с. 49].

За результатами загальнонаціонального опитування студентів, основним мотивом при виборі закладу освіти студенти назвали власне бажання, інтерес (48%), значно менше частка опитаних орієнтувалися на престиж професії, можливості подальшого працевлаштування (18%). Водночас 46% студентів впевнені, що у майбутньому працюватимуть за отриманою спеціальністю. Найбільше «вірні» своєму вибору професії студенти-митці, серед яких 57% впевнено збираються працювати за спеціальністю, найменше налаштовані на роботу за обраною професією студенти технічного профілю – 34% [2, с. 5].

Відповідаючи на питання «З огляду на останні події пандемії та карантину, які навички і вміння Вам видаються особливо необхідними?», молодь обирала найчастіше такі навички і вміння, як саморозвиток (36,7%), комп'ютерна грамотність (35,7%), гнучкість (30,4%). Водночас, у 2021 році порівняно із 2019 роком збільшилася частка молоді, яка не проходила або відвідувала жодного з профорієнтаційних заходів – з 27,6% до 44,2%. Також зменшилася частка молоді, яка була залучена до факультативних курсів, лекцій та семінарів з вибору майбутньої професії під час навчання (з 36,2% до 25,6%), заходів, організованих державними центрами зайнятості (з 12,7% до 7,5%), екскурсій на виробництво, майстер-класів, «Днів відкритих дверей» на підприємствах (з 23,5% до 16,5%) та відвідувань «Ярмарок вакансій» (з 20,7% до 11,7%) [5, с. 51].

У 2021 р. порівняно із 2019 р. менша частка молоді, серед тих, хто коли-небудь працював, працювала за фахом або спеціальністю отриманою в закладі освіти (54,5% порівняно з 61,2% відповідно). Водночас, із збільшенням віку молоді майже в два рази зросла частка молодих людей, яка працює або працювала за отриманим фахом або спеціальністю, і, навпаки, у молодших вікових групах є більшою частка молоді, що має досвід роботи не за фахом та спеціальністю [5, с. 53].

Таким чином, для переходу молоді від навчання до роботи необхідно оволодіти навичками, які допоможуть їм в майбутньому працевлаштуватися і

знайти своє місце на ринку праці. В Україні гостро постає питання невідповідності навичок, якими володіє молодь, до потреб ринку праці. Навички не обов'язково пов'язані з наявністю диплому, проходженням курсів, тренінгів та іншими формами неформальної освіти. Їх також формують такі чинники, як сім'я, найближче оточення, робота тощо. Розвивати свої навички – це значить розширювати можливості свого працевлаштування, ефективніше виконувати свою роботу, використовувати новітні технології і розвивати інновації, а невідповідність або відсутність навичок створює перешкоди для виходу молоді на ринок праці і негативно впливає на розвиток економіки країни в цілому.

Дослідження «Навички для України 2030: погляд бізнесу» довело, що найбільш затребуваними серед роботодавців є такі навички, як: емоційний інтелект, вміння працювати в команді, можливість вирішувати комплексні проблеми, здатність швидко навчатися, адаптивність, аналітичне мислення, критичне мислення, управління проєктами, стратегічне мислення, ініціативність. Варто зазначити, що серед навичок роботодавці називали: комунікабельність, вміння працювати в команді, вирішення комплексних проблем, аналітичне мислення, здатність швидко навчатися, адаптативність, ініціативність, грамотна усна і письмова мова, емоційний інтелект, відповідальність. Це актуалізує та підкреслює першочерговість і важливість саме соціальних компетенцій на ринку праці. Вказані результати дослідження демонструють навички, якими найкраще володіють випускники закладів освіти, а саме: комунікабельність, вміння працювати в команді, здатність швидко навчатися, гнучкість, грамотна письмова й усна мова та ініціативність. Серед навичок, якими найгірше володіють студенти, – це управління проєктами, можливість комплексно розв'язувати проблеми, стратегічне і критичне мислення, управління змінами, людьми та емоційний інтелект. Серед навичок, нестачу яких відчують молоді спеціалісти упродовж першого року роботи, виділено ораторське мистецтво, осмислення і прийняття рішень, ІТ-грамотність, уміння працювати під тиском, управління конфліктами та вміння вести переговори [7, с. 17]. Однією з негативних рис характерних сучасній Україні є відсутність у роботодавців чіткого бачення щодо навичок і професій, які будуть затребуваними у майбутньому. Це пов'язано також з відсутністю можливості побудови довгострокових стратегій розвитку бізнесу, у зв'язку з нестабільністю та динамічністю розвитку економічних, соціальних систем та HR-технологій. Більшість українських роботодавців стверджують про наявність дефіциту необхідних умінь і навичок у молоді, особливо у сферах, що потребують фахівців з високоскладними технологічними завданнями або у сферах, що знаходяться на перетині декількох видів діяльності та передбачають мультизадачність виробничого процесу.

Результати дослідження Інституту професійно-технічної освіти НАПН України засвідчили, що лише 37,2% учнів закладів професійної освіти бажали отримати в закладі практичні навички, які після завершення навчання дадуть можливість розпочати професійну діяльність. 27,2% опитаних учнів очікували від навчання можливості отримати в подальшому високі матеріальні винагороди. Ще майже 5% учнів прагнули лише отримати диплом [5, с. 27].

Українська молодь має достатньо високий освітній потенціал, який втрачається через неможливість належної реалізації у сфері праці. Однією з характеристик, яка підкреслює наявність цієї проблеми, є надлишкова кваліфікація зайнятого населення, особливо у віці від 15 до 24 років. За проведеними розрахунками, 34,51% молоді працюють на робочих місцях, що є меншим за їх освітньо-кваліфікаційний рівень. Особливо гострою ця проблема є для молоді, яка проживає у сільській місцевості. Основними посадами, які найчастіше займає молодь з надлишковою кваліфікацією, є: технічні службовці, працівники сфери торгівлі та послуг, працівники сільського господарства та представники найпростіших професій, хоча реально вони могли б стати основою креативного класу нашої країни, розвиваючи найбільш перспективні її галузі. Це не лише негативно впливає на перспективи економічного розвитку країни, а й формує у молоді настрої щодо знецінення важливості освіти, зневірення у власних силах та може стати однією з причин трудової міграції [4, с. 19].

Отже, загальною проблемою сучасних випускників, яка не дає їм вільно конкурувати на ринку праці, є відсутність по закінченню закладу освіти необхідних вмінь, навичок та досвіду. Тому вищим і професійним закладам освіти потрібно розширити практичну частину освітніх програм, запровадити стажування і розвивати співпрацю з бізнесом і державними структурами, включити до навчальних планів предмети, які розвивають і формують необхідні навички (ораторське мистецтво, ведення переговорів тощо). Зкладам загальної середньої освіти під час навчання доцільно застосовувати більше творчих та інтерактивних форм надання інформації. Важливу роль у формуванні навичок ХХІ століття має неформальна освіта. Наприклад, у молодіжних центрах можуть формуватися клуби професійних інтересів, діяльність яких спрямована на напрацювання навичок боротьби молодих працівників за власні трудові права [5, с. 29].

Іншим важливим фактором, який нерозривно пов'язаний з невідповідністю попиту та пропозиції економічно активної молоді на ринку праці України, є процес безробіття.

За результатами обстеження робочої сили в грудні 2021 р. кількість зайнятого населення віком 15 років і старше становила 15,4 млн. осіб, а у віці 15–70 років – 15,3 млн. осіб. Кількість безробітного населення віком 15 років і старше й у віці 15–70 років склала по 1,8 млн. осіб. Рівень зайнятості населення віком 15 років і старше становив 48,3%, а серед населення віком 15–70 років – 54,6%. Рівень безробіття населення серед робочої сили віком 15 років і старше становив 10,5%, а у віці 15–70 років – 10,6% [3, с. 1]. Рівень безробіття серед молоді у віці до 25 років скоротився з 19,3% (2020 р.) до 18,8% (2021 р.), 25–29 років – 8,6% та 8,9% відповідно проте, залишався вище серед усіх вікових груп. Найнижчий рівень безробіття спостерігався серед громадян у віці 30–34 роки – 8,5% (2021 р.). Рівень економічної активності жінок в усіх вікових групах молоді, як завжди, є нижчим, ніж серед чоловіків. Рівень економічної активності сільської молоді завжди є вищим у наймолодшій віковій групі, тоді як для старших вікових груп молоді даний показник перевищує показники серед міської молоді.

Найбільша частка зайнятої молоді в чисельності постійного населення віком 30–34 років спостерігалася у 2018 р. у Харківській (84,6%), Київській (81,8%), Львівській (80,3%) та Черкаській (79,5) областях. У віковій категорії молоді 25–29 років за рівнем зайнятості лідирували м. Київ (79,6%), Черкаська (78,9%), Харківська (76,5%) та Житомирська (74,9%) області [5, с. 29]. Найнижчі показники молодіжної зайнятості були в Донецькій, Чернівецькій, Тернопільській областях. Тобто вищий рівень зайнятості спостерігався в областях, де сформовані найбільш сприятливі умови у молодіжному сегменті ринку праці, в тому числі економічні, та в регіонах, ринки праці яких є найбільш динамічними. У 2020 р. найбільша частка зайнятої молоді віком 30–34 років спостерігалася у Рівненській (84,2%), Сумській (79,6%), Чернігівській (79%) областях та в м. Київ (79,5%). У віковій категорії молоді 25–29 років за рівнем зайнятості лідирували м. Київ (85,7%), Харківська (80,9%), Рівненська (80,2%) та Дніпропетровська (78,7%) області [9, с. 61]. Найнижчі показники молодіжної зайнятості були в Донецькій, Чернівецькій та Волинській областях.

Останніми роками в Україні формується тенденція до збільшення кількості молоді, яка перебуває у статусі безробітних понад рік. Багато з них змушені перебувати у стані тривалого безробіття з самого початку трудової діяльності. Високий рівень довготривалого безробіття пояснюється як дефіцитом якісних робочих місць, так і відсутністю у значної частини молодих людей професійних навичок і досвіду роботи, що відповідають вимогам роботодавців. Довгострокове перебування у стані безробіття збільшує для працівників ризики втрати навичок і професійних вмінь, призводить до послаблення мотивації до активного пошуку роботи, зменшує шанси на працевлаштування, має наслідком зниження рівня життя, поступову деградацію особистості та зужує можливості для самореалізації.

Безробіття серед молодого населення має цілу низку негативних наслідків, серед яких: погіршення демографічної ситуації через фінансову неспроможність осіб репродуктивного віку народжувати та виховувати дітей; погіршення здоров'я через фінансову неспроможність молоді користуватися медичними послугами; зниження якості трудового потенціалу внаслідок тривалого періоду пошуку роботи; активізація трудової міграції; зростання соціальної напруженості в суспільстві. Нестача професійного досвіду, матеріальні проблеми, психологічний дискомфорт через відсутність роботи спонукають молодь займатися нерегламентованими видами діяльності. Це, з одного боку, можна розглядати як вимушену форму адаптації населення в умовах несприятливої соціально-економічної ситуації, що має, крім інших, і позитивні наслідки, зокрема: зниження числа безробітних і послаблення напруженості на ринку праці; можливість для осіб, які працюють неофіційно, певний період часу отримувати дохід, який є вищим порівняно із соціальними виплатами по безробіттю. Разом з тим, масштабне залучення населення до неформального сектору обмежує можливість реалізації більшості соціальних прав, передбачених Конституцією України, трудовим законодавством та підвищує ризик нестабільної зайнятості [5, с. 35].

Отже, здійснений аналіз дає нам змогу зробити наступні висновки.

1. Молодіжний ринок праці має свою специфіку.

По-перше, для нього характерні нестійкість попиту та пропозицій, що зумовлено мінливістю професійних орієнтацій молоді та соціально-професійною невизначеністю.

По-друге, для молодіжного ринку праці характерна низька конкурентоспроможність порівняно з іншими віковими категоріями. Молодь піддається найбільшому ризику втратити роботу або ж не працевлаштуватись. Можливості працевлаштування нової робочої сили, яка вперше вступає на ринок праці, зменшуються: молоді спеціалісти потрапляють в систему жорсткої конкуренції з досвідченими працівниками.

2. Ситуація на сучасному ринку праці молоді досить складна. Вона характеризується високим рівнем молодіжного безробіття причинами якого стає надлишок робочої сили та її структурна невідповідність попитові на неї, недостатнім рівнем освіти молоді, що не може задовольнити вимоги роботодавців. Також актуальними загрозами у молодіжному сегменті праці є: залежність ймовірності працевлаштування від тривалості незайнятості; низька дієвість мотиваційних і стимулюючих чинників; поглиблення структурних диспропорцій на ринку праці; поширення неформальної зайнятості; трудова міграція молоді; низька вартість робочої сили. Названі загрози можуть призвести до наступних наслідків: уповільнення соціально-економічного прогресу; звуження трудового потенціалу; неефективне використання трудового потенціалу; втрата інтелектуального потенціалу; поглиблення демографічної кризи; гальмування інноваційних процесів; розширення тіньового сектору; погіршення якості та рівня життя; посилення соціальної напруженості; збільшення навантаження на систему соціального захисту.

3. Розв'язання проблеми зайнятості молоді в Україні можливе лише за умови чіткого спрямування, систематизації та скоординованих дій держави й суспільства. Держава повинна забезпечити стійкий розвиток соціальної стабільності й захищеності молоді, формування оптимальної політики у сфері зайнятості з урахуванням ситуації на регіональному ринку праці. Реалізація цих завдань потребує розроблення та фінансування державних програм зайнятості, залучення інвестицій, активізації інноваційної діяльності тих галузей господарства, які спроможні забезпечити створення нових робочих місць. Також потрібно здійснювати заходи щодо врегулювання ринку праці.

Джерела та література

1. Богданова Н.М., Коваль К.О., Мензул О.М. Молодь на ринку праці: практики взаємодії суб'єктів працевлаштування молоді. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2014. № 2. С 115–119.
2. Вища освіта в умовах реформи: зміни громадської думки. URL: <https://dif.org.ua/uploads/pdf/64616272458b95d7338ed11.33128713>. (дата звернення: 15.11.2022).
3. Зайнятість та безробіття населення у IV кварталі 2021 року. URL: <https://ukrstat.gov.ua/express/expr2021/12/157.pdf>. (дата звернення: 15.11.2022).

4. Ільїч Л.М. Структурні зрушення транзитивного ринку праці: теорія та методологія регулювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук. Київ, 2017. 43 с.
5. Молодь на ринку праці: навички XXI століття та побудова кар'єри. Щорічна доповідь Президентові України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики. Київ, 2019. 107 с.
6. Молодь України 2021(результати репрезентативного соціологічного дослідження). Міністерство молоді та спорту України. К., 2021. 74 с.
7. Навички для України 2030: погляд бізнесу / За ред. М.А. Саприкіної. К.: ЮСТОН, 2016. 36 с.
8. Пономаренко І. Аналіз молодіжного ринку праці в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 716–722.
9. Робоча сила України 2020: статистичний збірник / За ред. І.Осипової. К.: Державна служба статистики України, 2021. С. 190.

References

1. Bohdanova, N.M., Koval, K.O., Menzul, O.M. (2014). Molod na rynku pratsi: praktyky vzaiemodii sub'iektiv pratsevlashuvannia molodi [Youth on the labor market: practices of interaction of youth employment entities]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*, 2, 115–119.
2. Vyshcha osvita v umovakh reformy: zminy hromadskoi dumky [Higher education under reform conditions: changes in public opinion]. URL: <https://dif.org.ua/uploads/pdf/64616272458b95d7338ed11.33128713> [in Ukrainian].
3. Zainiatist ta bezrobittia naseleння u IV kvartali 2021 roku [Employment and unemployment of the population in the IV quarter of 2021] URL: <https://ukrstat.gov.ua/express/expr2021/12/157.pdf> [in Ukrainian].
4. Ilich, L.M. (2017). *Strukturni zrushennia tranzytyvnoho rynku pratsi: teoriia ta metodolohiia rehulivannia* [Structural changes in the transitive labor market: theory and methodology of regulation]. (Extendet abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].
5. Derzhavnyi instytut simeinoi ta molodizhnoi polityky. (2019). *Molod na rynku pratsi: navychky XXI stolittia ta pobudova kar'ieru. Shchorichna dopovid Prezydentovi Ukrainy, Verkhovnii Radi Ukrainy, Kabinetu Ministriv Ukrainy pro stanovyshe molodi v Ukraini* [Youth on the labor market: 21st century skills and career building. Annual report to the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine on the situation of youth in Ukraine]. Kyiv [in Ukrainian].
6. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy. (2021). *Molod Ukrainy 2021(rezultaty reprezentatyvnoho sotsiolohichnoho doslidzhennia)* [Youth of Ukraine 2021 (results of a representative sociological survey)]. Kyiv [in Ukrainian].
7. Saprykina, M.A. (Ed.) (2016). *Navychky dlia Ukrainy 2030: pohliad biznesu* [Skills for Ukraine 2030: a business perspective]. Kyiv: YuSTON [in Ukrainian].
8. Ponomarenko, I. (2018). Analiz molodizhnoho rynku pratsi v Ukraini [Analysis of the youth labor market in Ukraine]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 21, 716–722.

9. Osypova, I. (Ed.) (2021). *Robocha syla Ukrainy 2020: statystychnyi zbirnyk* [Labor force of Ukraine 2020: statistical collection]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [in Ukrainian].

ЗМІСТ
РОЗДІЛ І
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Озимчук Олег АРХЕОЛОГІЧНІ СВІДЧЕННЯ КОЛАПСУ БРОНЗОВОГО ВІКУ	3
Федоришин Микола УЧЕНЬ ПИСАРЯ МИХАЙЛА САНОЦЬКОГО В КОНТЕКСТІ ТВОРЕННЯ ПЕРЕСОПНИЦЬКОГО ЄВАНГЕЛІЯ	8
Гурбик Андрій ДЕРЖАВНА СЛУЖБА АНТОНА ЖДАНОВИЧА: УЧАСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ КОМІСІЙ (1651–1656 рр.)	14
Кравчук Назар АНЕКСІЯ КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ МОСКОВСЬКИМ ПАТРІАРХАТОМ 1686 РОКУ	25
Пазюра Наталка РОДИННА ІСТОРІЯ СТОРОЖЕНКІВ ХІХ – ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ НА ТЛІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	29
Чиж Анастасія ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ ДЕПУТАТА ІV ДЕРЖАВНОЇ ДУМИ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ТИВОНЧУКА МИХАЙЛА ПАВЛОВИЧА (СТЕПАНСЬКА ВОЛОСТЬ РІВНЕНСЬКОГО ПОВІТУ)	34
Рушак Владислав ДІЯЛЬНІСТЬ В. ЛИПИНСЬКОГО НА ДИПЛОМАТИЧНОМУ ФРОНТІ ПІД ЧАС НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–1921 РОКІВ ...	37
Доброчинська Валентина ВОЛИНСЬКІ МУЗЕЇ ЯК ОСЕРЕДКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ (1921–1939 рр.)	46
Залужна Світлана СВІТОВА РЕАКЦІЯ НА КАРАЛЬНІ ЗАХОДИ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ ГАЛИЧИНИ	52
Михальчук Роман ТРАВМА ГОЛОКОСТУ У СВІДЧЕННЯХ ЖЕРТВ	62
Іванчук Віктор РІВНЕНСЬКА «ПРОСВІТА» У ПЕРІОД НАЦІСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941–1944 рр.)	68

Десятничук Ілля
ОЛЕКСАНДР ОГЛОБЛИН У РОЗБУДОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ
НАУКИ В США72

Опанасюк Тетяна
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО СЕГМЕНТУ
РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ76

РОЗДІЛ II **ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ**

Долганова Марина, Озимчук Олег
ДВА ВЕКТОРИ ФОРМУВАННЯ ІНТОЛЕРАНТНОСТІ ФРАНЦУЗЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА В XII–XIII СТОЛІТТЯХ87

Постоловський Руслан
ВНУТРІШНЬО ПАРТІЙНА БОРОТЬБА У ВКП(Б) 1926–1927 РОКІВ95

Слесаренко Андрій
УКРАЇНСЬКІ ПОВСТАНЦІ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКОМУ КІНЕМАТОГРАФІ
1950-Х РОКІВ113

Сухий Володимир, Северова Ольга
ОСНОВНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТЕОРІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ117

Плюта Наталія
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ ТА ЇЇ МІСЦЕ В
МАЙБУТНЬОМУ СВІТІ124

Жук Микола, Северова Ольга
ГЕНЕАЛОГІЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ131

Кундеус Оксана
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА
ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ РФ139

Рожко Василь
СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ІДЕЙ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: АНАЛІЗ
ВЧЕНЬ АЛЬБЕРТА ВЕЛИКОГО І ВІНСЕНТА З БОВЕ.....149

Ліннік Юрій
ЦІННОСТІ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ І СУСПІЛЬСТВА152

ISSN 2519-1942

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

ВИПУСК 34

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники. Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Відповідальний за підготовку збірника до видання – **Валерій Шеретюк**

Комп'ютерна верстка – **Лариса Федорук**

Обкладинка – **Григорій Волохов**

Підписано до друку 24.11.2022 р. Папір офсетний.

Гарнітура «Times New Roman».

Наклад 300. Зам. № 254/1. Ум. друк. арк. 11,19.

ISSN 2519-1942

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Рівненський державний гуманітарний університет. Збірник наукових праць. Випуск 34. Рівне, 2022. 162 с.

УДК 94(477) + 94(100)

А 43

ББК 63.3 (4Укр)

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022